

I. Prolog

Duše, jež byla na prvním stupni milosti dotčena Bohem a vysvlečena z hříchu, vystoupila díky Boží milosrdné lásce² na sedmý stupeň milosti, kde má svou plnou dokonalost v božském potěšení³ v zemi života⁴.

Zde mluví Láska: Vy, lidé činní i rozjímaví,⁵ a snad i vy, pravou láskou znicotnění⁶, kteří uslyšíte, jaké že síly jsou v ryzí lásce (*pure amour*), vznešené lásce (*noble amour*), vysoké lásce (*haulte amour*) Osvobozené Duše⁷ a jak v ní Duch svatý napjal svou plachtu jako ve své lodi, vás v lásce prosím, praví Láska, naslouchejte tuze bedlivě a pilně jemným sluchem⁸ ve svém nitru! Kdo to uslyší, ale sám tím není, ten to pochopí špatně.

Poslyšte tedy v pokoře malý příklad lásky z tohoto světa a podle toho chápejte též lásku božskou.

Exemplum: Byla jedna panna, královská dcera vznešeného srdce, vysoce urozená a šlechtných mravů, jež pobývala v cizí zemi. I stalo se, že se ta panna doslechla o veliké šlechtnosti⁹ a vznešenosti krále Alexandra, a tu její vůle zahořela k němu láskou, neboť jeho ušlechtilost byla proslulá.¹⁰ Leč byla ta panna tak daleko od toho velikého pána, k němuž lnula svou láskou, že jej nemohla spatřit ani mu patřit. Často se proto rmoutila, neboť žádná láska krom této jí nestačila. A vidouc, že ona vzdálená láska¹¹, jež v nitru jí byla tak blízko, je od ní navenek přece tak daleko, pomyslela si, že svému bolu uleví, bude-li si představovat obraz svého milého, jenž jí v jejím srdci tak často působil bolest. I jala se malovat obraz, který by představoval podobu krále, jež milovala, obraz co nejpodobnější představě, v níž ho milovala, a ve vášni lásky, jež se jí zmocnila. A s pomocí tohoto obrazu i toho, co již prve činívala,¹² snila pak o tomto králi samotném.

Duše: Věřu, praví Duše, co dala sepsat tuto knihu, i já vám povím něco podobného! Slyšela jsem, kterak se mluví o jakémsi tuze mocném králi, který pro svou šlechtnost a převelikou šlechtnou vznešenost a velkomyslnost byl právě takový vznešený Alexandr. Leč byl ode mne tak dlouho pryč, a já zase od něj, že jsem se sama nedokázala utěšit, a abych naň vzpomínala, daroval mi tuto knihu, která jistými způsoby představuje jeho lásku. Ale i když mám jeho obraz,¹³ zůstávám v cizí zemi, daleko od paláce, kde přebývají vysoce vznešení přátelé tohoto pána, čistí, vytríbení a svobodní díky darům krále, s nímž pobývají.

Pisatelka: Říkáme vám proto, že náš Pán nikterak není prost Lásky, nýbrž to je jeho Láska k nám, aby ti malí¹⁴ slyšeli skrze vás. Neboť Láska dokáže vše a nic nečiní špatně.

Vám tedy Láska praví: Je sedm stavů vznešeného bytí,¹⁵ z nichž stvoření¹⁶ přijímá [své] bytí, jestliže se všem těmto stavům poddá, dřív než dosáhne Bytí dokonalého. A než se tahle kniha skončí, vyložíme vám jak.

2. O díle Lásky a proč dala učinit tuto knihu

Láska: Vy, dítko církve svaté,¹⁷ praví Láska, pro vás jsem dala vznik této knize, abyste si, naslouchajíce jí, více cenili dokonalosti života a pokoje bytí, k němuž stvoření spěje skrze ctnost dokonalé milosrdné lásky, jež je darem daným mu celou Trojicí. Tento dar, jak uslyšíte, bude v této knize udílet Chápání Lásky¹⁸, jež odpovídá na otázky Rozumnosti.

3. Zde Láska hovoří o přikázáních Církve svaté

Láska: Začněme tedy, praví Láska, přikázáními církve svaté, aby každý v této knize s Boží pomocí našel svůj pokrm. Bůh nám totiž přikazuje, abychom Ho milovali z celého svého srdce, z celé své duše a ze všech svých sil a sebe samé abychom milovali tak, jak máme, a své bližní jako sami sebe.¹⁹

Nuže, za prvé, abychom milovali z celého svého srdce – to znamená, aby naše myšlenky byly vždycky vpravdě v Něm. Z celé své duše – to znamená, abychom až do smrti neříkali nic než pravdu. A ze všech svých sil – to znamená, abychom vše, co děláme, dělali čistě jen pro Něj. A sebe samé tak, jak máme – to znamená, abychom, činíce tak, nehleděli na svůj zisk, nýbrž na dokonalou vůli Boží. A bližního jako sami sebe – to znamená, abychom proti svým bližním nečinili, nevy-mýšleli ani neříkali nic, co bychom nechtěli, aby oni činili nám.²⁰ Tato přikázání jsou každému nezbytná pro spásu: v žádném menším životě se nikomu milosti nedostane.

Vizte příklad mladíka, který řekl Ježíši Kristu, že tohle zachovával od dětství, a Ježíš mu pravil: Jedné věci je ti třeba, „chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne“, a budeš mít poklad v nebesích.²¹ To je rada,

kteřá vede k naprosté dokonalosti ctností,²² a ten, kdo se jí bude pevně držet, bude přebývat v pravé milosrdné lásce.

4. O vznešené ctnosti Milosrdné lásky, a kterak ta neposlouchá nic než Lásku

Láska: Milosrdná láska neposlouchá nic stvořeného, leda Lásku.²³

Milosrdná láska nemá nic vlastního, a má-li snad nějakou věc, nikdy ji nenazývá svou.²⁴

Milosrdná láska nechává stranou svoje vlastní záležitosti, aby se věnovala cizím.

Milosrdná láska nežádá od žádného stvoření odměnu,²⁵ ať už mu učinila cokoli dobrého a příjemného.

Milosrdná láska nezná hanbu, strach ani nelibost. Je tak přímá, že neuhýbá, ať se jí děje cokoli.

Milosrdná láska se nestará o nic pod sluncem, celý svět je jí toliko něčím, co je navíc a co je z přebytku.

Milosrdná láska všem dává, co má cenného, v ničem se nezdráhá, a tak ve své štědrosti často slíbí i to, co nemá, v naději, že čím víc kdo dává, tím více rozhojňuje.

Milosrdná láska je tak moudrá obchodnice, že nalezne zisk všude tam, kde druzí trpí ztrátu,²⁶ a vymaní se z osidel, v nichž druzí uváznou, rozmnožujíc tak nadmíru to, co působí potěšení Lásky.

A všimněte si, že kdo by choval dokonalou milosrdnou lásku, byl by působením této milosrdné lásky umrtven co do svých náklonností, jež se váží k duchovnímu životu.²⁷

5. O životě, který se nazývá pokojem Milosrdné lásky ve znicotněném životě

Láska: Je tedy jakýsi jiný život, jež nazýváme pokojem Milosrdné lásky ve znicotněném životě. O tomto životě, praví Láska, chceme nyní promluvit tázající se, zda možno nalézt:

duši,

kteřá je spasena vírou bez skutků,²⁸

kteřá spočívá v samé lásce,

kteřá nečiní nic kvůli Bohu,

kteřá kvůli Bohu nepřestane nic činit,

již nelze ničemu naučit,
jíž nelze nic vzít
ani dát,
a která nemá vůbec žádnou vůli.²⁹

Láska: Běda, praví Láska, a kdo dá této duši, co potřebuje, když jí to nikdy dáno nebylo ani jí to nikdy dáno nebude?

Láska: Tato Duše, praví Láska, má šest křídel, jako serafové.³⁰ Nežádá už nic, co přichází zprostředkovaně. Neboť taková je pravá podstata serafů: mezi jejich láskou a láskou božskou není žádného prostředníka. Dostává se jim vždy bezprostředně lásky čerstvé, a stejně je tomu s touto Duší, neboť nehledá božské vědění u mistrů tohoto věku, ale v opravdovém pohrnutí světem a sebou samou.³¹ Ach, Bože, jak veliký je rozdíl mezi darem, jež milující dává milované přes prostředníka, a darem, který milující dává milované bez jakéhokoli zprostředkování!

Věru, pravdivě řekla tato kniha o této duši, že má šest křídel jako serafové. Dvěma křídly zakrývá tvář našeho Pána Ježíše Krista. To znamená, že čím víc má tato duše poznání božské dobroty, tím dokonaleji poznává, že v porovnání s jednou jedinou jiskérkou této Jeho dobroty neví o ní nic, poněvadž On může být pochopen leda sám sebou.

Druhými dvěma křídly mu zakrývá nohy. To znamená, že čím víc má poznání toho, co pro nás Ježíš Kristus vytrpěl, tím dokonaleji poznává, že o tom, co pro nás vytrpěl, neví vůbec nic, neboť On může být poznán jen sebou samým.³²

Dalšími dvěma křídly duše vzlétá, zůstávajíc vzpřímena i usazena. Všechno, co na božské dobrotě poznává a miluje a chválí, všechno to jsou křídla, jimiž se pozvedá. Je vzpřímena, protože nikdy nepřestává hledět na Boha; je usazena, neboť vždycky zůstává v božské vůli.³³

Ó, čeho a proč by se taková duše měla bát? Zajisté se nemůže ničeho obávat ani mít pochybnosti, neboť i kdyby byla ve světě a kdyby ji svět, tělo, ďábel, čtvero živlů, ptáci v povětří i němá zvěř trýznili, zhrdali jí a požírali ji, ona nemá co ztratit, jestliže jí zůstává Bůh. Vždyť On je všechno ve všem,³⁴ veškerá moc, moudrost a dobrota.³⁵ On je náš otec, náš bratr i náš věrný přítel³⁶ – bez počátku, nepochopitelný, jen sám sobě poznatelný, bez konce. Tři Osoby, a jediný Bůh. Takový je, praví tato Duše, přítel našich duší.

6. Kterak duše milující Boha a žijící v pokoji milosrdné lásky dává výhost Ctnostem

Láska: Duše s takovouto láskou, praví sama Láska, může Ctnostem oznámit, že už tuze dlouho a příliš mnoho dní žila v jejich otroctví.

Duše: A já se k tomu přiznávám, paní Lásko,³⁷ praví tato Duše. Kdysi tomu bývalo tak, ale teď je tomu zase jinak; neboť vaše šlechtnost mě vymanila z jejich poroby. Mohu jim tedy nyní zajisté říci a zapět toto:

Jak drahé je, ctnosti, to vaše sloužení!
To vím a teď navždycky dávám vám výhost,³⁸
ať srdce má svobodu větší a radost.
Kdysi jsem bezmezně k vám lnula svým srdcem,
oddána vám, jak víte, jsouc naveskrze
služkou vaší byla jsem, nyní jsem svobodna.
Vím, že svoje srdce vám dala jsem zúplna,
jsouc velikým strachem pak po ten čas trápena.
Strpěla jsem útrapy a muka přecetná,
že živa jsem, kdopak zná, co toho příčina,
leč od vás odloučena, jsem k tomu lhostejna.
Na výsostech Bohu dík, to šťastný můj den.
že ve vašem zajetí³⁹ soužena nejsem.
Teď v od vás odloučení svobodu chutnám,
nezajata vámi pokojně spočívám.

7. Kterak je tato Duše vznešená a jak to, že ničeho nedbá

Láska: Tato Duše, praví Láska, nedbá hanby ani cti, chudoby ani bohatství, věci libých ani nelibých, lásky ani nenávisti, pekla ani ráje.⁴⁰

Rozumnost: Při Bohu, Lásko, praví Rozumnost, co to má znamenat? Co to tu říkáte?!

Láska: Co to má znamenat? praví Láska. Ti, jimž Bůh dal rozumět, to zajisté vědí, a žádní jiní – vždyť v Písmu to porozumění není⁴¹ – ani v lidském rozumění⁴² – žádnými skutky stvoření si nelze zasloužit to pochopení – a to porozumění. Je to dar darovaný Nejvyšším a stvoření se ho dostává, když se v plnosti poznání octne ve vytržení (*ravie*), zůstávajíc podle svého vlastního poznání ničím. A taková Duše, jež

se stala ničím, má nyní vše a nemá nic, chce vše a nechce nic, ví vše a neví nic.⁴³

Rozumnost: Jak to přijde, paní Lásko, praví Rozumnost, že ta Duše může chtít to, co říká tahle kniha, když přece prve tvrdila,⁴⁴ že nemá vůbec žádnou vůli?

Láska: Rozumnosti, praví Láska, vůle, která tohle chce, není její: je to vůle Boží, která to chce v ní.⁴⁵ Neboť ta Duše nepřebývá v Lásce, jež by jí takové chtění vnukala prostřednictvím nějaké touhy, ale spíš je to tak, že Láska přebývá v ní a zmocnila se její vůle, takže v ní pak činí svou vůli. Takto Láska působí v ní a bez ní, takže v ní už nemohou zbýt žádné obavy.⁴⁶

Tato Duše, praví Láska, nedovede už mluvit o Bohu, protože je znicotněná a zbavená všech svých vnějších tužeb i vnitřních pocitů i veškeré náklonnosti ducha,⁴⁷ takže tato Duše činí to, co činí, z dobrého zvyku anebo z příkazu svaté církve, bez jakékoli touhy, neboť vůle, jež jí vnukala touhy, je mrtva.

8. Kterak Rozumnost žasne nad tím, že tato duše opustila ctnosti, a jak je Láska vychvaluje

Rozumnost: Ohó, Lásko! praví Rozumnost, která chápe jen věci hrubé a ty jemné nechává být. Co je tohle za podivnost? Tahle Duše necítí milost, ani nemá duchovní touhy⁴⁸, neboť dala výhost Ctnostem, jež každé dobré Duši skýtají způsob, jak žít dobře, a bez nichž nikdo nemůže být spasen ani nemůže dosáhnout dokonalého života – vždyť kdo je má, nedá se oklamat –, a ona je přece opouští! Není snad Duše, která takhle mluví, pošetilá?

Láska: Ale kdepak, vůbec ne! praví Láska. Takové Duše mají totiž Ctnosti lepším způsobem než kterékoli jiné stvoření, jenže jich samy neužívají, poněvadž už nejsou jejich jako dřív. Dost se jim už nasloužily, aby se nyní mohly stát svobodnými.

Rozumnost: Ale Lásko, praví Rozumnost, kdypak byly těmi služkami?

Láska: Když setrvaly v lásce a poslušnosti vůči vám, paní Rozumnosti, i vůči druhým ctnostem. A zůstávaly při tom tak dlouho, až se staly svobodnými.

Rozumnost: A kdy se ty Duše stávají svobodnými? táže se Rozumnost.

Láska: Když v nich přebývá Láska a když jim Ctnosti slouží zcela bez odporu a bez jejich přičinění.

Rozumnosti, praví Láska, tyhle Duše, které se staly takto svobodnými, měly bezpochyby nejednou možnost poznat, jak jsou utiskovány. A kdyby se jich někdo zeptal, jaká největší muka může stvoření zakusit, řekly by, že zůstat v Lásce a přitom poslouchat Ctnosti. Je totiž potom třeba dávat Ctnostem vše, čeho si žádají, ať to přirozenost stojí co chce. Ctnosti si nárokují čest i majetek, srdce i tělo, ba i život. Je třeba si uvědomit, že tyto Duše vše opouštějí, a přesto Ctnosti té Duši, jež jim dala vše a k potěše Přirozenosti si nic neponechala, bez ustání říkají, že „i spravedlivý bude stěží zachráněn“.⁴⁹ A tak tahle znavená Duše, sloužící dosud Ctnostem, doznává, že se ráda nechá svírat Strachem a ráda podstoupí pekelné trýznění až do Posledního soudu, jen bude-li pak spasena.

Věru, v takovém útisku žije Duše, nad níž mají moc Ctnosti, praví Láska. Avšak Duše, o nichž mluvíme, uvedly Ctnosti na pravou míru⁵⁰, neboť pro ně nic nečiní. Naopak Ctnosti činí vše, co tyto Duše chtějí, bez útisku a bez odporu, protože ty Duše jsou jejich paní.⁵¹

9. Kterak tyto Duše nemají žádnou vůli

Láska: Kdyby se někdo těch osvobozených, ujištěných a pokojných Duší zeptal, zdali by chtěly být v očištění, řekly by, že ne; zda v tomto životě chtějí být ujištěny o své spáse, řekly by, že ne; a zda by chtěly být v ráji, také by řekly, že ne. Vždyť proč by to také chtěly? Ony už nemají žádnou vůli. Kdyby něco chtěly, odloučily by se tím od Lásky. Ten, který nyní má jejich vůli, totiž ví, co je pro ně dobré, a to jim stačí – bez jakéhokoli vědění a ujišťování. Tyto Duše žijí Poznáním, Láskou a Chválou.⁵² A tyto Duše si uvykly být tím způsobem, že se pohybují samy od sebe, a přece bez sebe, protože v nich přebývá Poznání, Láska a Chvála. Takové Duše se nepovažují ani za dobré, ani za špatné, nemají o sobě žádné poznání, ani by nedovedly posoudit, zda jsou obrácené, anebo zvrácené.

Zkraťme to, praví Láska, a vezměme si jednu Duši za všechny. Taková Duše nechce, ale ani neodmítá chudobu ani trápení, mše ani kázání, půst ani modlitbu, a dává Přirozenosti vše, co potřebuje, aniž má pro to výčitky svědomí.⁵³ Avšak tahle přirozenost je tak dobře uspořádána proměnou ve sjednocení s Láskou⁵⁴, s níž se vůle této Duše

spojila, že nežádá nic, co je zakázané. Tato Duše se nestará o to, co potřebuje, leda ve chvíli, kdy nějaká potřeba vyvstane. Téhle starosti se nemůže zbavit nikdo, jedině ten, kdo je v nevinosti.⁵⁵

Rozumnost: Ó, při Bohu! praví Rozumnost. Co má tohle znamenat?

Láska: Odpovím vám, Rozumnosti, praví Láska. Jak už jsem vám prve řekla – a řeknu to znovu –, žádní mistři přirozeného rozumu ani žádní mistři Písma svatého⁵⁶ ani ti, kdo setrvávají u poslušné lásky k Ctnostem, tohle nechápou a nepochopí to, ani když je třeba to chápat. Tím si buďte jista, Rozumnosti, praví Láska, protože tohle pochopí jedině ten, kdo hledá Vytríbenou Lásku.⁵⁷ Avšak pokud by se náhodou takové Duše našly, pověděly by to popravdě, kdyby chtěly. Pochopit je ale může jedině ten, kdo hledá Vytríbenou Lásku a Milosrdenství (*Fine Amour et Charite*).

Ten dar, praví Láska, se někdy dává v jediném okamžení. A kdo jej dostane, ať ho střeží, neboť je to ten nejdokonalejší dar, jaký Bůh dává stvoření. Taková Duše je učednicí Božství, jež usedla v údolí Pokory, na pláni Pravdy a odpočívá na hoře Lásky.⁵⁸

**10. Kterak Láska na žádost Rozumnosti jmenuje
tuto duši dvanácti jmény kvůli těm,
kdo žijí činným životem**

Rozumnost: Ó, Lásko, praví Rozumnost, nazvěte tuto Duši jejím pravým jménem a dejte ji poznat těm, kdo žijí činným životem!⁵⁹

Láska: Lze ji nazvat dvanácti jmény, praví Láska. Jsou to:

tuze podivuhodná,
nepoznaná,
nejnevinnější z dcer jeruzalémských,⁶⁰
ta, na níž spočívá celá Církev svatá,
poznáním osvícená,
láskou ozdobená,
z chvály živá,
ve všem všudy pokorou znicotněná,
v božském bytí z božské vůle spokojená,
krom božské vůle nic nechtějící,

skrze Trojici bez jakéhokoli nedostatku božskou dobrotou
naplněná a nasycená,
a posledním jménem zvaná: Zapomnění.

Těchto dvanáct jmen jí dává Láska.

Ryzí Šlechtnost (Courtoisie): A je bezpochyby správné, že se takto nazývá, praví Ryzí Šlechtnost, neboť jsou to její pravá jména.

Rozumnost: Ó, Lásko, praví Rozumnost, nazvala jste tu Duši mnoha jmény, aby ti, kdo žijí činným životem, o ní měli nějaké poznání – a to jen tím, že slyšeli ta nadmíru vznešená jména, jimiž jste ji pojmenovala!

II. Kterak na žádost Rozumnosti dává Láska tuto Duši poznat těm, kdo žijí životem rozjímavým, jmenujíc přitom devět bodů, které již prve zmínila

Rozumnost: Slyšte, Lásko, praví Rozumnost, prosím vás teď za ty, kdo žijí životem rozjímavým a ustavičně touží růst v božském poznání zůstávající v touze Lásky, vyložte ve své šlechtnosti oněch devět bodů, které jste už zmínila⁶¹ – devět bodů, které se vztahují k této Duši, jež hledá Vytríbenou Lásku; k Duši, v níž přebývá Milosrdná láska, která se v ní usadila díky jejímu znicotněnému životu, v němž se Duše rozplynula Ryzí Láskou.⁶²

Láska: Jmenujte je, Rozumnosti, praví Láska.

Rozumnost: Prvním bodem, který jste zmínila, praví Rozumnost Láscce, je to, že taková Duše není k nalezení.

Láska: To je pravda, praví Láska. Znamená to, že tato Duše sama v sobě poznává jen jedno jediné, totiž kořen veškerého zla a přešli nesčetných hříchů, nezávažných a nezměrných. Hřích však je nicota. Tato Duše se celá hroutí pod svými hroznými nedostatky, jež jsou méně než nic, a děsí se jich. V takovémto smyslu je pak Duše, nakolik je sama ze sebe, méně než ničím.⁶³ Z toho lze tedy dovodit, že tuto Duši nelze nalézt, poněvadž je pokorou zcela znicotněná a žádné stvoření, jaké kdy zhřešilo, si – jak sama správně soudí – nezaslouží tak veliké utrpení ani tak bezmezný zmatení, jaké si zaslouží ona, i kdyby ji snad Bůh mýnil ztrestat za pouhou tisícínu jediného z jejích

nedostatků. Taková pokora je pravá a dokonalá pokora ve Znicotněné Duši, a žádná jiná.

Druhý bod je, že tato Duše dosahuje spásy vírou bez skutků.⁶⁴

Rozumnost: Při Bohu, praví Rozumnost, co to má znamenat?

Láska: To znamená, praví Láska, že tato Znicotněná Duše má v sobě ctností víry tak veliké poznání, že je sama v sobě natolik zaměstnána tím, aby podržela, co jí Víra z moci Otce, z moudrosti Syna a z dobroty Ducha svatého předala, že žádná stvořená věc nemůže v její paměti zůstat, ale musí rázem ustoupit onomu jinému zaměstnání, jež ovládlo chápání této Znicotněné Duše. Tato Duše už nemůže nic konat a bezpochyby je také sdostatek omluvena a zproštěna [skutků], když nic nekonajíc věří, že Bůh je dobrý a nepochopitelný. Dosahuje spásy vírou beze skutků, protože víra předčí všechny skutky, jak sama Láska dosvědčuje.⁶⁵

Třetí bod je, že tato Duše spočívá v samé lásce.

Rozumnost: Ó, při Bohu, paní Lásko, praví Rozumnost, co to znamená?

Láska: Znamená to, praví Láska, že tato Duše nemá útěchu, zálibu ani naději v tvorech, jež Bůh stvořil, ať v nebi nebo na zemi, ale jediné v Boží dobrotě. Taková Duše u stvoření o nic neprosí a o nic nežádá. Je to osaměle žijící Fénix. Neboť je jediné v lásce, jež si sama postačí.

Čtvrtý bod je, že tato Duše nečiní nic kvůli Bohu.

Rozumnost: Ó, při Bohu, praví Rozumnost, co znamená tohle?

Láska: To znamená, praví Láska, že s jejím konáním nemá Bůh nic do činění a že tato Duše má něco do činění jen s tím, s čím má co do činění Bůh. Na ní samé jí nezáleží; na Bohu záleží, který ji miluje víc, než ona miluje sebe. Tato Duše má takovou víru v Boha, že se nikterak nebojí být chudá, když její milý je bohatý. Víra ji totiž učí, že nakolik v Boha doufá, natolik jej i nalezne, a jelikož ve své víře doufá, že On je bohatý, nemůže ani ona být chudá.

Pátý bod je, že tato Duše nepřestane kvůli Bohu činit nic, co činit může.

Rozumnost: Ó, při Bohu, Lásko, praví Rozumnost, co tohle znamená?

Láska: To znamená, praví Láska, že tato Duše nemůže činit nic, leda vůli Boží, a ani nemůže chtít nic jiného.⁶⁶ Proto nepřestane kvůli Bohu nic činit. Nedovolí totiž, aby do jejích myšlenek vstoupilo něco, co je proti Bohu, a tak nikdy kvůli Bohu nepřestane něco činit.

Šestý bod je, že jí nelze ničemu naučit.

Rozumnost: Ó, při Bohu, praví Rozumnost, co znamená tohle?

Láska: Znamená to, že tato Duše má takovou stálost,⁶⁷ že kdyby měla veškeré poznání všech tvorů, kteří kdy byli, jsou a budou, připadalo by jí to jako nic proti Tomu, ježž ona miluje a který nikdy poznán nebyl a nebude. Tato Duše miluje víc to, co je v Bohu a co nikdy [nikomu] nebylo dáno a nikdy dáno nebude, než to, co má a co by měla, kdyby snad mohla mít veškeré poznání, jež mají všechna stvoření, která jsou a budou.

Duše: A to ještě není nic proti tomu, praví tato Duše, jak to je [vpravdě], jenže o tom se nedá nic povědět.⁶⁸

Láska: Sedmý bod je, že jí nelze nic vzít.

Rozumnost: Ó, při Bohu, Lásko, praví Rozumnost, povězte, co to znamená?

Láska: Co to znamená? praví Láska. Vždyť co by se jí dalo vzít? Dozajista jí nic vzít nelze! Kdo by totiž téhle Duši vzal čest, bohatství či přátele, srdce a tělo i život, vůbec nic by jí nevzal, když by jí zůstal Bůh. Je tudíž zjevné, že ani sebevětší silou jí nelze nic vzít.

Osmý bod je, že jí nelze nic dát.

Rozumnost: Při Bohu, Lásko, praví Rozumnost, co to má znamenat, že jí nelze nic dát?

Láska: Co to má znamenat? praví Láska. A co by jí tak měl člověk dát? Kdyby jí dal všechno, co kdy bylo a bude dáno, i tak by to nebylo nic proti tomu, co ona miluje a bude milovat.

[*Duše*]: Není-li to snad Bůh sám, paní Lásko, praví Duše, jenž ve mně takto miluje a bude milovat?⁶⁹

Láska: Při vši úctě, praví Láska, já to nejsem [, a proto o tom nemožu nic říct].⁷⁰ Řekněme, praví Láska k posluchačům, že Bůh miluje spíš ono „více“ této Duše, jež je v ní, než její „méně“.⁷¹

Ale tato Duše praví: Tady není žádné „méně“, jedině vše. To mohu docela dobře říct a říkám tak pravdu.

Láska: A já řeknu ještě víc! praví Láska. Kdyby totiž tato Duše měla všechno poznání a lásku i chválu, jakých se kdy někomu dostalo a dostane od svaté Trojice, nebylo by to nic proti tomu, co sama miluje a bude milovat. Poznáním se téhle lásky nikdy nedosáhne.

Duše mluví k Lásce: To bezpochyby ne, sladká Lásko, praví Duše. Ani sebemenšího zrnka z ní nedosáhnu bez onoho „více“ mé lásky. Není totiž žádný jiný Bůh než ten, o němž nelze nic dokonale poznat.⁷² Jen

to je můj Bůh, o němž nelze říct ani slova a na nějž všichni ti, kdož jsou v ráji, ani v jednom jediném bodě nedosáhnou, ať už o něm mají jakékoli poznání. V tomto „více“, praví tato Duše, je pak skryto nejvyšší umrtvení lásky mého ducha.⁷³ Toto je a napořád bude všechna sláva lásky mojí duše i všech těch, kteří kdy poznají sami sebe.

Tomuto bodu se lehko naslouchá, praví tato Duše, v porovnání s tím nejtěžším, o čem nikdo nemluví. Já však o tom hodlám promluvit, a nevím, co říct. Přesto si, paní Lásko, praví Duše, moje láska zvolila to, že raději uslyším, když se o vás mluví špatně, než aby se o vás nemluvílo vůbec.⁷⁴ A právě to bezesporu i činím: mluvím v té věci špatně, poněvadž ať povím co chci, nebude to nic jiného, než že budu špatně mluvit o vaší dobrotě. Ale ať už o ní špatně řeknu cokoli, musíte mi prominout.

Neboť, pane,⁷⁵ praví Duše, zajisté o vás mluví špatně ten, kdo o vás mluví den co den, ač nikdy neřekne nic o vaší dobrotě. A totéž musím říct sama o sobě. Nepřestávám o vás mluvit, ať svými otázkami či ve svých myšlenkách, anebo naslouchám, zda by mi někdo něco pověděl o vaší dobrotě. Jenže čím víc o vás slyším mluvit, tím více jsem užaslá⁷⁶. Byla by to, pravím, veliká ničemnost, kdyby se někdo dal slyšet, že mi snad o tom někdo něco řekl. Klamou se totiž ti, kdo něčemu takovému věří, neboť já vím jistě, že o tom nic říct nelze. A kdyby Bůh chtěl, nikdy bych v té věci nepodlehla klamu. Netoužím slyšet nějaké lži o vaší božské dobrotě, ale chci napsat tuto knihu, jejíž paní je Lásko, která mi sdělila, že takto dojde cíle všechno mé usilování. Neboť dokud bych od Lásky něco žádala pro ni samu, byla bych [pořád ještě] sama se sebou v životě ducha, ve stínu slunce, kde nelze spatřit jemné obrazy přitahování božské lásky a božského rození.⁷⁷

Co to ale říkám? praví Duše. I kdybych snad měla všechno, co jsme řekli, pak to všechno zajisté není dosud ničím v porovnání s tím, co na Něm miluji. Neboť to je věc, kterou On nedává nikomu, leda sám sobě, a musí si ji pro svou božskou spravedlnost podržet. Proto pravím, a je to pravda, že mi nikdo nemůže nic dát, ať už by to bylo cokoli. A tohle moje naříkání a žalování, které tu slyšíte, paní Rozumnosti, praví tato Duše, je v pravém smyslu moje všechno a to nejlepší, co mám. Ó, jak sladké poznání! Při Bohu, kéž tohle pochopíte, neboť není jiného ráje, než když tohle člověk pochopí!

Láska: Devátý bod, paní Rozumnosti, praví Lásko, je to, že tato Duše nemá žádnou vůli.

Rozumnost: Ó, při Bohu, Lásko, praví Rozumnost, co neříkáte? Že tahle Duše nemá vůbec žádnou vůli?

Láska: To bezpochyby nemá. Všechno, co ta Duše chce a čemu přitakává, je totiž to, co Bůh chce, aby chtěla, a ona to chce proto, aby tak naplnila Boží vůli – ne pro svou vlastní vůli. A nemůže to ani chtít ona sama, ale chce to vůle Boží v ní. Je tudíž zjevné, že tato Duše nemá žádnou vůli, leda vůli Boží, která jí dává chtít všechno to, co chtít má.

**12. Pravý smysl toho, co tato kniha
na tolika místech říká,
totiž že Znicotněná Duše nemá žádnou vůli**

Láska: Nuže, vy, kdož nasloucháte této knize, slyšte a pochopte pravý smysl toho, co tahle kniha na tolika místech říká, totiž že Znicotněná Duše nemá žádnou vůli, ani ji mít nemůže, ba ani ji nemůže chtít mít – a tím je dokonale naplněna božská vůle. Tato Duše si nevystačí s božskou Láskou, stejně jako si božská Láska nevystačí s Duší, dokud Duše není v Bohu a Bůh v Duši, sám od sebe a sebou samým zasazen v božském bytí. Tehdy má Duše úplný dostatek.

*Chápání Rozumnosti:*⁷⁸ To je pravda, praví Chápání Rozumnosti, zdá se ale, že devátý bod tvrdí pravý opak, když říká, že Znicotněná Duše nechce nic, pokud jde o to, že by chtěla nějaké chtění⁷⁹, a že toto chtění ani nemůže mít, neboť Bůh chce, aby chtěla, aby se její chtění stalo nicotným oproti oné úplnosti⁸⁰, jakou má On a jaké jí nikdy dopřáno nebude.

Rozumnost: Já tomu rozumím tak, praví Rozumnost, že Duše chce chtění a že i Bůh chce, aby chtěla jediné chtění, které ovšem ona mít nemůže, a z toho pochází její nedostatečnost a neúplnost.

Chápání Rozumnosti: Zdá se mi, paní Lásko, praví Chápání Rozumnosti, že z toho devátého bodu mám vyrozumět, v rozporu s touto knihou, že Znicotněná Duše vpravdě nemá žádnou vůli, nemůže ji mít a ani ji nemůže chtít, a stejně tak ani božská Jednota nechce, aby nějakou měla; a takto pak, jak praví tahle kniha, skrze božskou lásku nachází ve všech věcech úplný dostatek.

Duše: Ó, Chápání Rozumnosti, praví Znicotněná Duše, to je to vaše uvažování! Berete slámu, a zrno necháváte ležet.⁸¹ Vaše chápání je tuze nízké, nedokážete se svým chápáním povznést tak vysoko, jak je třeba tomu, kdo chce pochopit bytí, o kterém tu mluvíme. Avšak Chápání

božské Lásky, jež přebývá a je ve Znicotněné Duši a které se osvobodilo, chápe zcela bez zábran, poněvadž tím je.⁸²

Její Výsost Chápání Lásky: Nuže, Chápání Rozumnosti, praví Její Výsost Chápání Lásky, slyšte, jak hrubé je vaše nepochopení! Jestliže tato Znicotněná Duše chce Boží vůli – a čím víc ji chce, tím víc by ji chtěla –, nemůže to mít z malosti stvoření, neboť Bůh si ponechává velkolepost své božské spravedlnosti; tím, kdo chce, aby to chtěla a aby měla takovou vůli, je Bůh. A tato vůle je vůle božská, která dává bytí svobodnému stvoření. Tahle božská vůle, kterou jí Bůh dává chtít, do ní přivádí žíly božského poznání, morek božské lásky a jednotu božské chvály.⁸³ Avšak vůle Duše tomu brání.

Láska: Jak může tedy, praví Láska, tato Duše mít nějaké chtění, když Jasně Poznání poznává, že je jedno Bytí mezi vším bytím, které je nejvznešenější, a stvoření je může mít jedině tak, že nic nechce?

Tak tedy, praví Láska, Rozumnost slyšela odpověď na svoje otázky – až na to, jak říká, že Osvobozená Duše má v sobě nějaký nedostatek. Řeknu jí proto, odkud se tento nedostatek bere: z toho totiž, že chce božskou vůli, protože čím víc ji kdo chce, tím méně v takovém chtění nachází dostatek [a spokojení]. Avšak sama tato vůle je jedinou vůlí Boží a slávou Duše.

13. Kterak je Rozumnost spokojena s tím, co bylo svrchu řečeno lidem rozjímavým a činným, avšak požaduje, aby to bylo řečeno ještě i obyčejným lidem

Rozumnost: Nuže, Lásko, praví Rozumnost, vyhověla jste naší prosbě a vyložila jste lidem činným a rozjímavým, jak se věci mají. Ale prosím vás ještě, povězte to též obyčejným lidem⁸⁴, z nichž někteří by třeba náhodou mohli dosáhnout tohoto bytí; je tu totiž mnoho nejednoznačných slov, jimž nemohou porozumět. Když je však vyložíte, pak tahle kniha ukáže pravé světlo pravdy a dokonalost milosrdné lásky všem a vyjeví jim, kdo jsou ti, kteří jsou Bohem vzácně vyvoleni, povoláni i svrchovaně milováni.

Láska: Rozumnosti, praví Láska, která jsou ta nejednoznačná slova, o jejichž vymezení mě žádáte k užitku těch, za něž nás tak pokorně prosíte, jakož i kvůli posluchačům této knihy, kterou nazveme „Zrcadlo prostých Duší, jež zůstávají ve vůli a v touze“?⁸⁵

Rozumnost: Na to vám, paní Lásko, odpovím, praví Rozumnost, že tahle kniha říká o této Duši podivuhodné věci, praví-li – totiž v sedmé kapitole – že se tato Duše nestará o hanbu ani pocty, o chudobu ani bohatství, o zdar ani neúspěch, o lásku ani nenávist, o peklo ani ráj. A spolu s tím říká, že tato Duše má všechno a nemá nic, ví všechno a neví nic, chce vše a nechce nic, jak se říká výše v deváté kapitole. Netouží tudíž – praví Rozumnost – po opovržení ani po chudobě, po mučednictví ani po útrapách, po mších ani po kázáních, po postech ani po modlitbách, ale bez výčitek svědomí dává přirozenosti vše, oč požádá.

Lásko, praví Rozumnost, tohle zajisté nedokáže pochopit nikdo, kdo má chápání jako já, pokud se to nedozví od vás, z vašeho ponaučení. Podle mého chápání, mého rozumu a celého mého názoru je tomu totiž tak, že to nejlepší, k čemu já dovedu nabádat, je, aby člověk toužil po opovržení, chudobě a útrapách všeho druhu, po mších a kázáních, půstech a modlitbách, aby se strachoval lásky všeho druhu, ať už je jakákoliv, pro nebezpečí, jež odtud mohou vzejít, a aby co nejvíce toužil po ráji a měl strach z pekla, aby odmítal všemožné pocty a časné věci, až na ty, bez nichž by nemohl žít, po vzoru utrpení našeho Pána Ježíše Krista. To je to nejlepší, praví Rozumnost, co dokážu říct a poradit těm, kdo mě poslouchají. A proto všem říkám, že mým chápáním tuhle knihu nikdo nepochopí, jedině chápe-li ji ze ctnosti Víry a ze síly Lásky, jež jsou moje paní, které ve všem poslouchám. A tolik chci ještě říct, praví Rozumnost, že kdo má na svém luku tyto dvě tětivy, totiž světlo Víry a sílu Lásky, tomu je dovoleno činit vše, cokoli se mu zlíbí, jak dosvědčuje sama Lásko, jež praví Duši: Duše, milujte, a číňte, co chcete.⁸⁶

Lásko: Rozumnosti, praví Lásko, jste velmi moudrá a máte značnou jistotu v tom, co vám náleží, když se teď chcete dobrat odpovědi na to, co bylo svrchu řečeno. A protože jste mě požádala, abych vám řekla, co že to znamená, odpovím vám na všechny vaše otázky. Ujišťuji vás, Rozumnosti, praví Lásko, že takové Duše, v nichž pozůstává Vytříbená Lásko, mají stejně rády pohanu jako poctu i poctu jako pohanu, chudobu jako bohatství i bohatství jako chudobu, trápení od Boha a jeho tvorů stejně jako útěchu od Boha a jeho tvorů, být milovány stejně jako být nenáviděny a být nenáviděny stejně jako být milovány, být v pekle stejně jako být v ráji a být v ráji stejně jako být v pekle, nízký stav stejně jako vysoký a vysoký stejně jako nízký, a to jak pro sebe,

tak pro všechny ostatní. Toto Pravda dobře ví – a ví i to, že nechtějí ani si neprotiví zdar ani protivenství, neboť tyto Duše nemají žádnou vůli, leda tu, kterou v nich chce Bůh, a božská vůle nezaměstnává tato vynikající stvoření takovými překážkami, o nichž jsme právě mluvili.

Řekla jsem výše, praví Láska, že vše, co tíží jejich srdce, ať už věci protivné tělu nebo duši, mají tyto Duše rády stejně jako to, když se jim daří, a když se jim daří, stejně, jako když mají trápení. A je to pravda, praví Láska, pakliže se jim toto vše děje, aniž je jejich vůle toho příčinou. A tak tyto Duše pranic nevědí, co je pro ně nejlepší ani jakým způsobem chce Bůh dosáhnout jejich spásy či spásy jejich bližních, ani při jaké příležitosti chce Bůh vykonat svou spravedlnost či svou milosrdnou lásku, ani kdy a jak hodlá Bůh z dobroty své božské vznešenosti dát Duši své vše převyšující dary.⁸⁷ Proto Osvobozená Duše nemá vůli něco chtít ani nechtít – leda chtít vůli Boží a pokojně strpět⁸⁸ božská ustanovení.

Rozumnost: Připojím ještě, paní Lásko, ke své otázce jednu věc, totiž: Proč tahle kniha praví, že tato Duše má vše, a tak nemá nic?

Láska: A je to pravda, praví Láska, protože ta Duše má Boha skrze božskou milost, a kdo má Boha, má vše. Říká pak, že nemá nic, protože všechno, co tato Duše v sobě má od Boha jako dar božské milosti, se jí zdá nicotné.⁸⁹ A také tomu tak je – v porovnání s tím, co ona miluje a co je v NĚm; a to je věc, kterou On nedává nikomu kromě sebe sama. V tomto smyslu pak tato Duše má vše, a tak nemá nic; ví vše, a tak neví nic.⁹⁰

14. Kterak tato Duše má poznání Boha skrze víru

Láska: Ona ví, praví Láska, skrze ctnost víry, že Bůh je všemohoucí, že On je veškerá moudrost a dokonalé dobro a že Bůh Otec, jakož i Syn a Duch svatý, učinil dílo Vtělení a že Bůh Otec připojil lidskou přirozenost k osobě Boha Syna, Bůh Syn ji připojil k osobě sebe sama a Bůh Duch svatý ji připojil k osobě Boha Syna. Otec má tak v sobě jednu jedinou přirozenost, to jest božskou, a osoba Syna má v sobě tři přirozenosti, totiž touž božskou přirozenost jako Otec a dále přirozenost duše a přirozenost těla, a přitom je jednou osobou v Trojici. Duch svatý má v sobě stejnou božskou přirozenost, jakou má Otec a Syn. Věřit tomu, říkat to a přemýšlet o tom je pravé nazírání (*contemplacion*): jedna moc, jedno vědění a jedna vůle; jeden jediný Bůh ve